

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitlér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és nyomdájában
 és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden **kedden és pénteken.**

Egyes szám ára 10 kr.

A családi értesítők.

ik kem tárgya nem függ össze sem vallással, sem nemzetiséggel; ez tisztán kultuskérdés, még pedig nem egyházi, hanem kizárólag állami szempontból fogva föl.

Mert mi az a családi értesítő? Egy oly okmány, mely az illető egyházköz-
 ségben született egyéneknek, születésüktől egész halálukig, leszármazásukra és utódaikra tekintettel nyilvántartja.

A nagy közönségnek alig, hanem csak a lelkészeknek és beavatottaknak van tudomásuk arról, hogy mekkora fáradságot okoz az ilyen okmányok kiállítása; sőt a hatóságok, kezdve a szolgabírószámtól a legmagasabbig, szintén alig sejtik ezen munka nehézségeit, különben gondoskodtak volna már megkönnyítéséről s egyszerűsítéséről.

Bölcselem tudom, hogy ezen családi értesítőket a multa névze megfektetni alig lehet, mert ez a jelentékenyebb egyházközségekben még a legszorgalmasabb papnak is több évre terjedő munkát adna. Például Schneeberger új-verbázi ev. lelkész ur ezt a maga egyházközségére nézve csak 8 év alatt volt képes elkészíteni. De ha legalább az ötvenes évek elején, amióta európai kultúr-
 rekvézseink datálhatók, e munkának megfektetése elrendeltetett volna, most már talán mindenütt kurrensben lennének. De minthogy ez eddig nem történt meg, ideje volna már az ügyhöz legalább most hozzáfogni. Mert ki merem mondani, hogy helyesen megfektetett családi értesítők vezetése egy kulturállamnak a legelső és legfontosabb teendőihez tartozik. Éppen azért megfoghatatlan előttem, hogy ha már elmulasztotta az állam, mely pedig ezen okmányok napi szükségességét s fontosságát ismeri, a könnyen áttekinthető megfektetést elrendelni; miért nem sürgetik azt a különféle egyházi hatóságok, melyek pedig ezen értesítőknek a mostani nehézkes és fáradságos elkészítését a mindennapi tapasztalásból ismerik.

A kérdésben járatlanok alig tudják, mi mindent tartalmaz egy ilyen családi értesítő.

Feküsznek itt előttem Németország különféle részéből, sőt Svájból, Franciaországból és Amerikából való családi értesítők; technikai berendezésük különféle ugyan, de azért mindegyikben benne van az illető egyház kötelekében születet-
 teknek születési, esketési és halálzási napja; továbbá hogy új család alapításakor melyik számú családi értesítőből került ki a jegyespár, viszont a megfelelő régi lajstromban benne van, hogy melyik új lajstromba vitettek át az új család-
 alapítók. Sőt annyira megy a pontosság, hogy minden eskető pap, ha a jegyesek egyike nem az ő községében született, köteles értesíteni az illető félnek születéshelybeli lelkészét; hasonló eljárás követeltetik minden halálesetnél. A megkeresett lelkész köteles aztán az ilyen esketési és halálzási értesítéseket az illető egyén családi ívére rávezetni. Csak így lehetséges minden egyént, születésétől haláláig folyton nyilvántartani és mindenkor hollétüket kikutatni.

A legtöbb amerikai lelkészi hivatal ezen nyilvántartást még a Németországban oda vándorolt, tehát nem benszüllött jövevényekkel szemben is végezi, vagyis értesíti minden egyes esketési és halálzási értesítőt a nem benszüllött németországi lelkészi hivatalát, úgy, hogy a születési helyen mindenkinek holléte megtudható, ha mindjárt Amerikába vándorolt is.

Erre a lelkész urak, tudom, azt mondják, hogy ez bonyodalmas és fáradságos munka.

Igaz, pontosság és szorgalom nélkül ez persze nem megy; de merem állítani, hogy e fáradságot a gyakorlati haszon nagyon is kifizeti és az a kis idővesztés a későbbi időmegtakarítás által busán lesz kárpótolva. Különbösen is e munka nem oly körülményes, mert egyszerű blankettákon igen hamar elvégezhető s nagyon kevés időfecsérléssel jár.

És most lássuk csak, mi haszon volna, ha ezek a családi ívek megvolnának?

Egészen eltekintek az egyházi és örökös-
 dési érdekektől s csak két ügykört említek, me-
 lyekben ezen okmányok minduntalan kerestetnek,
 még pedig a hagyatéki és hadmentességi ügyek
 körét.

Az 1877-iki 20-ik törvénycikk 230. §-a el-
 rendelí, hogy a pap köteles minden haláleset al-
 kalmából, ha kiskoru árvák maradnak hátra, azok-
 nak keresztleveleit hivatalból ingyen kiadni.

Az 1868. 40. t. c. 17. §-a szabályozza a
 hadmentességi ügyet. Minden reklamációhoz kell
 a családi értesítő. Ebben kiüntetendő a folyamodó
 atyjának és anyjának neve, születési éve, esketése
 napja, esetleg elhalálása ideje; a gyermekek
 kora, száma stb., sőt néha a nagyszülők nacio-
 náléja is.

Plébános választás és kegyuraság.

Az adorzáni templom 1858-ban a katolikus hívek
 adakozásából épített s miután még akkor a kegyuri
 jog adományozásáról és az önálló plébánia alapításá-
 ról szóló kir. alapító levél nem volt meg, főkegyhá-
 zát képezte az ó-kanizsai anyaegyház s az ó-kaniz-
 zsai plébános és segédlelkészek végezték egész 1863-ig
 vasár- és ünnepnapokon a templomban az istentisztelet
 s látták el az adorzáni híveket a vallási szükségletekkel,
 míg 1863-ban megadatott a kir. alapító levéllel az ön-
 álló plébániai hivatal Adorzánának és adományoztatott a
 kegyuri jog Ó-Kanizsa községének. A kegyur tehát
 Ó-Kanizsa község, a jog gyakorlására tehát Ó-Kanizsa
 község képviselőtestülete hivatott.

De az ó-kanizsai községi képviselőtestület 55 tagja
 között 12 más vallású is van, felvetett a kérdés, és
 ez igen fontos kérdés, van-e a katolikus hívek adako-
 zásából épült s Ó-Kanizsa község által javadalmazott
 adorzáni plébániára választandó plébánosi állás betölté-
 sénél a más vallásúknak szavazata? e kérdés teljesen
 azonos azon kérdéssel, gyakorolhat-e kegyuri jogokat
 nem katolikus egyén?

Két szempont veendő e kérdés elbírálásánál figye-
 lembe, melynek egyike a polgári jog szempontja, másika
 pedig az egyházi jog szempontja.

A polgári jog szempontjából, miután a kegyuri jog
 Ó-Kanizsa községet illeti s miután a község jogait kép-
 viselőtestülete által gyakorolja, annak minden tagja kell
 hogy szavazattal bírjon minden kérdésben, mely közgyű-
 lési tárgyatlatik és döntetik el. Ha tehát a kegyuri
 jogot, a bemutatást Ó-Kanizsa község képviselőtestülete
 gyakorolja, ugy a képviselőtestületnek minden tagja
 mindegyik 1/55-öd részben kegyuri jogot, bemutatási jogot
 gyakorol, tekintet nélkül arra, minő vallású; s most
 oda jutottunk, ahol a polgári jog összeüt-
 közik az egyházi joggal.

Az egyházi jog ugyanis azt tanítja, hogy miután a
 kegyuraság lelki dolgokkal összekapcsolott jogok s egy-
 házi kiváltságnak tekintetik, ennélfogva kegyuri jogok
 gyakorlására csak a kath. egyház tagjai képesíthetők,
 tehát a más vallásúknak általában kizárva vannak.

A más vallásúknak tekintetében is azonban az egyház
 különbséget tesz a keresztények és nem keresztények
 közt, mert míg a keresztényekre nézve, habár nem ismeri
 is el a jogot a kegyuraság gyakorlására, méltányossági
 tekintetekből ott, hol a terheket más felekezeti keresz-
 tény viseli, a jogok gyakorlását is a méltányosság és a
 kifejtett gyakorlat alapján, koncedálja; míg a nem ke-
 resztények, tehát a pogányok- és zsidókat határozottan
 kizárja a kegyuri jogok gyakorlásától, úgy, hogy még
 azok a zsidó földesurak is, kik oly birtokokat szereztek,
 a melyhez kegyuraság is tartozik, a kegyuri terheket
 viselni kötelesek ugyan, de a kegyuri jogokat személye-
 sen nem gyakorolhatják, így döntött a római kuria
 podhrági Popper Lipót és tornyai Schosberger Zsig-
 mond kegyuri terhet viselő zsidó földesurak patronatusi
 ügyében, midőn kimondotta, hogy ezek mint nem katho-
 likusok csak katolikus meghatalmazottjaik útján gyako-
 rolhatják a kegyuri jogot, midőn pedig Popper ügyében
 újabb nehézség merült fel s arról folyt a vita, hogy
 Popper meghatalmazottja a saját nevében vagy földesura,
 illetve a zsidó patronus nevében végezheti-e a bemutatást,
 a nyitrai püspök újra Rómához fordult, ahol kimondott,
 hogy a meghatalmazott a bemutatást saját nevében és a
 földesurtól teljesen függetlenül gyakorolja. Midőn pedig
 a belicai plébánia zsidó földesura, Landau Horác szintén
 kegyuri jogot pretendált magának, Pauler Tivadar, az
 akkori kultuszminiszter, Landaunak, ki hozzá appellálta
 ügyét, azon választ adta, hogy „jelen honi törvények
 állásához s ezekből kifolyó jogállapothoz képest, kérel-
 mének, hogy patronatusi jogokat gyakorolhasson, hely
 nem adható”; és ez igen természetes is, mert az 1867-ik
 évi 17. t. c., mely a zsidókat egyenjogositotta, csak a
 polgári és politikai jogokat osztja meg velök, de nem
 részesíti sem kifejezetten, sem hallgatag egyházi kiváltsá-
 gából folyó jogositványokban, annál kevésbé, mert nál-
 unk a vallászabadság törvényileg még kimondva nincs;
 és amár Ausztriában a vallászabadság alaptörvényileg
 ki van mondva, mégis ugyanez az állapot ott is, mint
 azt az ottani közigazgatási törvényszék számos e nemű
 döntvényei igazolják.

Ezekből kétségtelentül kiderül, hogy a zsidók, még
 ha maguk bírnak is patronatusi joggal összekötött ura-
 dalmatokat, a patronatusi jogot nem gyakorolhatják; meny-
 nyivel kevésbé lehet szavazatuk az ó-kanizsai héber val-
 lásúknak az adorzáni plébánosválasztásnál, midőn ők
 csak igen kis részét bírják mint képviselők a zsidó föld-
 desurak fent kifejtett igényeinek. Kiténik az 1818-ik
 évi május 17-én 16859. sz. a. kelt s a kalocsa érsekek
 intézett legfelsőbb királyi leirathól is, mely általában a
 következőket rendelí: „A plébános választásban a külön-
 böző hitfelekezeti által lakott szab. kir. városokban,
 vagy bármely város vagy községben egyedül a város
 kath. polgárai vehetnek részt.”

S ez ellen hiába hozták föl ellenvetést Szededet,
 hogy ott befolytak a protestánsok és zsidók is a választás-
 tásba és még sem semmisítették meg. Azért nem sem-
 misítették meg a választás, mivel nem lett kellő időben
 megfelelő; s midőn megfelelőbeztetett, a megválasztott
 plébános már akkor meg volt erősítve, sőt beiktatva.
 Teljesen bizonyos, hogy ha az illetők részéről kellő idő-
 ben adatott volna be a fölébezés, az megsemmisítettett
 volna, mint megtörtént 1876-ban Sopronban, hol a fent
 hivatkozott 1818-iki kir. rendelet ellenére a kath. plébá-
 nos választási jog a törvényhatósági bizottság minden
 tagjára kiterjesztetvén, ezen határozat ellen a nm. m.
 kir. vallásügyi miniszteriumhoz felfolyamodás történt s
 a miniszterium 1876. október 5-én kelt leirathában kimon-
 dotta, hogy a kath. plébános választásának joga a városi
 közgyűlésnek csakis kath. tagjait illeti.

De már most, ha eltekintünk is a jogtól, mely,
 mint kimutatám, teljesen beigazolja, hogy a más vallás-
 úknak, különösen a zsidóknak, róm. kath. patronusi
 ügyekben szavazatuk nincs; maga az ildomoság, maga
 azon tapintat, melyet különösen a zsidók s kiválólag
 az ó-kanizsai zsidók, minden más alkalommal szem előtt
 tartottak, hagyta cserben a jelen esetben őket; ami
 annál szembetűnőbb, mert erre a közgyűlésben igen ha-
 tározottan figyelmeztetve lettek; s annál sajnosabb ez
 nálunk, hol mindenkor keresztény és zsidó, magyar és
 szerb, a legszebb egyetértésben és mondhatnám pártalan
 szívéllyel viselkedtek egymás iránt; reménylem,
 hogy ez ezután is így lesz, de be fogja látni minden
 más vallású honfitársam, hogy hasonló eljárás az egy-
 más iránti loyaltást és szívéllyeséget fokozni éppen
 nem alkalmas. De mit is akarnak a nem katolikusok
 a kath. plébános választásnál? Eltűrnék-e ők, hogy a
 katolikusok akár a gör. kel. vallású plébános, akár a
 zsidó rabbi választásába, vagy bármely vallási ügyök
 elintézésébe befolyjanak? Vagy talán csak a katoliku-
 sok ügye olyan közös ügy, amelybe mindenki: protes-
 táns, szerb és zsidó, vagy ha még száz másféle vallású
 volna is, jogosítva érezheti magát beavatkozni?

Engedelmet kérek tisztelt más vallású polgártár-
 saim, de ne tartsák a katolikusokat oly tudatlanoknak,
 hogy saját vallási ügyeiket önkönként okosan elintézni
 képesek nem volnának.

Meg kell még említenem, hogy az egyik pályázó
 8 szavazattöbbséggel választott meg adorzáni plébá-
 nos s szavazott 9 más vallású képviselő, többsége
 tehát ezekből került ki,* mert azok mind reá szavaz-
 tak. S most csak azt szeretném tudni, hogy az adorzáni
 hívek, kik kivétel nélkül a másik pályázót kívánták
 és szerették volna plébánosul, mily lelkesedéssel fogják
 fogadni az ó-kanizsai képviselőtestület más vallású több-
 sége által megválasztott papjukat, ki még a más vallású-
 suak s így illetéktelen választók kezéből is, saját adorzáni
 kath. hívei hangosan nyilvántított ellenszenvé dacára,
 kész elfogadni a plébániát, a kath. érület és az
 egyházjog nem kis sérelmével.

Nem igen öröndetes kilátás a jó adorzániaikra
 nézve lelkipásztori buzgóság és kath. elvszilárdság tek-
 intetében s nem hiszem, hogy tiszta szívből elmond-
 hatják majdan a megérkező lelkipásztornak, hogy:
 Isten hozott!

Dr. Király Sándor.

Hírek.

Kinevezés. Ó Felsége a Király a nm. m. kir.
 igazságügyi miniszter előterjesztése folytán, Jusits
 Antal apatini kir. járásbírósi aljárásbíró a zombori
 kir. törvényszékhez bíróvá nevezte ki.

Pályázatok. A zombori kir. járásbírósnál
 albirói, az ó-becei kir. járásbírósnál aljegyzői állásra
 pályázat van hirdetve.

O-Becséről írják: Szeretett prépost-plébános
 urunk itthon van; e hó 13-án este érkezett meg kö-
 rünkbe. Tehát teljes három hóig nélkülöztük őt. Foga-
 dására, bár rögtönzött volt, szép számmal mentünk.
 Mintegy huszonöt szánkó kísért a török-becei vaspá-
 lyától hazáig. A fogadására sietők közt volt Vissy kir.
 közigyőző, Gombos főszolgabíró, Saághy aljárásbíró, Tri-
 polszky jegyző, Dörner v. bíró s több jóbarátja és híve.
 Bár vonatkezés miatt későn érkeztek meg és így a vá-
 rakozók közül sokan eltávoztak, a plébánia udvar még
 is telve volt és a fődött szánból kilépő, régen látott
 plébános urunkat lelkes éljennel fogadták. Benn a te-
 remben Dörner városunk bírja, ékes szavakban ese-
 telé öngyagsága barátainak és híveinek örömet, feléptil-
 tén és megérkeztén. Mire prépost ur elérékenyülve vá-
 laszolt, megköszönvén azon ragaszkodást, melyet tapasz-
 *) Ez csak föltevés, mert a szavazás titkos volt. Szerk.

talt. Öngyógyán még igen meglátszik ugyan a hosszas betegségnek nyoma, de reméljük, hogy körünkben, a bácskai levegőben esakhamar vissza fogja nyerni régi ruganyosságát.

Sajtópörök. Ez évi március és április hónap meggyéből, a következő sajtóügyek kerülnek esküdszéki tárgyalás alá: Március 15-én a kir. főügyészség vádja, Magyar Gyula zentai lapszerkesztő ellen. Ápril 5-én Horváth dr. szabadkai ügyvéd Bano Lajos szabadkai lakos ellen.

Fonóka-estély. Prigl-Szt. Ivánon „fonóka-estély” címe alatt igen sikerült táncvigalom folyt le f. hó 8-án az uradalmi vendéglőben. A táncot kitünő halpaprikás előzte meg, mely a vendéglőst dicsérte. Persze, hogy a halnak úsznia is kellett s Wiegert János kitünő villányi borai oly általános jókedvet kellettek, hogy csak a késő hajnali órák vetettek véget a mulatságnak. Nem emlékszünk rá, hogy nálunk valamikor ily nagyszámú közönség jelent volna még egy táncestélyen.

Gyászhir. Jausz György, soproni tanárnak, megyénk szülöttének, elhunytáról a következő gyászjelentést vesszük: A soproni m. kir. állami felsőbb leányiskola tanári testülete mély fájdalommal jelenti, nagyra-becsült igazgatója Jausz György urnak, élete 46-ik tanárkodása 26 s igazgatóságának 13-ik évében, folyó évi február hó 5-én est 7, 10 órakor történt elhunytát. A boldogult hült tetemei f. hó 7-én, délutáni 3 órakor fognak lakásán, az állami felsőbb leányiskola épületében az evang. egyház szertartásai szerint beszenteltetni s az evang. sírkertben örök nyugalomra tétetni. A temetési menet, a boldogult kívánsága folytán, elmarad. Sopron, 1888. évi február hó 6-án. Béke hamvaira!

Árverések. Bogner T. monostorszezi lakos 3418 frtra b. ingatl. május 16. Zombor. — Vukovics A. 2584. frtra b. ingatl. február 22. Szabadka.

Bál. Csantavérről írják: Az idei farsangon ugyan-csak sürm követtek egymást Csantavéren a táncvigalmak. F. hó 12-én a helybeli „Polgári Olvasókör” rendezett igen sikerült bált. A publikum szép összeget táncolt össze a könyvtár javára. A vigságnak reggeli 8 óra vetett véget: Felülizettek a következők: Tiborfi Kálmán 4 frtot, Matuska István 1 frt, Hajesuk Péter 1 frt, Rekvényi János 1 frt, Veréb Imre 1 frt, Pozsonyi Béla 1 frt, Pánesich Jakab 1 frt, Sinkovich Péter 1 frt, Rex Adolf 50 kr, Vida Ferenc 50 kr, Horák József 50 kr, Sinkovics András 50 kr, Faragó János 50 kr, ifj. Matuska József 50 kr, Kovács István 50 kr, dr. Gottlieb Ede 50 kr, Reinhard Frigyes 20 kr, Oravec János 20 kr, Ifkovits Péter 20 kr, Körösi János 20 kr. Összesen: 15 frt 80 kr.

Színészet. O-becei levelezőnk írja: A bőjti időszak unalmait elűzendő, színészek érkeztek hozzánk. Zentáról jött a társaság. Igazgatója Ihasz, kiről nem egy ízben volt alkalmunk dicsérőleg olvasni napilapjainkban. Működésük különben még majd meg fogunk emlékezni. Az előadásokat e hó 14-én kezdték meg. Reméljük, hogy közönségünk megérdemelt pártfogásban fogja részesíteni a társaságot.

Közgyűlés. A Zombori Első Önségélyező Egyesület folyó hó 14-én népes közgyűlést tartott. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Közgyűlési elnök választása. Elnökké megválasztatik Poeskay Sándor; jegyzővé Zsuffa Vince. 2. Igazgatósági jelentés a múlt forgalmi évről. Tudomásul vétetik s az igazgatóságnak a felmentvény a szokásos fentartásokkal megadatik. 3. Számadások megvizsgálása, a forgalom kimutatása és ezek jóváhagyása. Tudomásul vétetik. 4. Az igazgató, aligazgató, a kilepelt ig. tagok és a felügyelő bizottság lekötözése és ezek felmentése. A lekötözések tudomásul vétetnek s a felmentés megadatik. 5. Az alapszabályok 41. és 47. §-ainak módosítása. A módosítás egy legközelebb összehívandó közgyűlésre halasztatik. 6. A III. ciklus törzsbetétének nakénti kifizetése és nyereményének felosztása, egy a díkjiosztás és napibiztosok díjának tárgyalása. A napibiztosok díjjal 4 frt állapítatik meg. A díkjiosztásra az igazgatóság előterjesztése elfogadatik. E szerint a könyvelőnek 150, a pénztárnoknak 140, a jegyzőnek 35 frt jutalom szavaztatik meg. A nyeremények kifizetése jövő kedden veszi kezdetét. 7. Az igazgató, aligazgató, a 12 kilepelt és esetleg lekötözendő igazg. tagok és a felügyelő bizottság újbóli választása. Megválasztattak: Igazgató Tárcay Mór. Aligazgató Weidinger Sándor. Felügyelő bizottság Malesevis Miklós, Thurszky Jenő, Putnik Rezső, Heine Kálmán, Szalay Ferenc (iparos). Igazgatósági tagok dr. Czvetkovits Péter, Eibach István, Engel Adolf, Gaal István, Jakobó Lajos, Maximovits Szilárd, Odry János, Paul Kálmán, Poeskay Sándor, Radicevits Sándor, Radulovits Szilárd, Sauerborn Károly; egy évre ifj. Bosnyák József. Igazgatósági póttagok Ugró Mihály, Kirehknopf Mihály, Czikler Gyula, Thurszky János, Darázs Antal, Mayer Károly. 8. Uj 5 éves ciklus megnyitása. Megnyitattik. A tárgysorozat végeztével Paul Kálmán indítványára az igazgatónak kifejtett buzgalmaért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatik. A jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Havel József és dr. Gertinger Pál kéretnek.

Jubileum. Barjaktár Miklós zombori kir. fogház-felügyelő, ma tartja 25 éves állami szolgálatának évfordulóját. A kir. ügyészségi és fogházfelügyelőségi irodaszemélyzet nagy ovációban szándékozik részesíteni az ünnepeltet. Ad multos annos.

A szabadkai ügyvédi kamara részéről közlirre tetetik, hogy dr. Mukits Károly ügyvéd a kamara lajstromából elhalálása folytán kitöröltetett és irodája gondnokául Birkás Gyula szabadkai ügyvéd rendeltetett ki.

Megjelent a Bács-Bodrogh vármegyei gazdasági egyesület havi közlönye a „Gazdasági Értesítő” január és február havi 1. és 2. száma a következő tartalommal: A Bács-Bodrogh vármegyei Gazd. Egyesület állapota és működése 1887-ben. — A Bács-Bodrogh vármegyei Gazd. Egyesület által felállítandó mintagazdaság terveze. — Néhány szó a homokszőlő-kultúra fejlesztéséhez. — A gazd. egyesület ülései. — Tagok névsora. — A járlatlevelek (marha passzus). — A baromfiak diphteritiszének gyógykezelése. — Vegyes. — Boritékon: Tagdíjak nyugtatása.

Kitiltott újság. A magyar királyi közlekedésügyi miniszter a Zárában megjelenő „Srpski List” című hírlaptól a postai szállítás kedvezményét, a magyar szent korona országainak területére megvonta. A miniszter felhívta a pósthivatalokat, hogy a hírlapra előfizetéseket ne fogadjanak el s a szállítás közben netán előforduló példányokat ne továbbítsák, se ne kézbesítsék, hanem előttes igazgatóságukhoz terjesszék föl.

Közgyűlés. Bács-Bodrogh t. e. vármegyei bír. szerint f. hó 28-án rendkívüli közgyűlést tart.

Farsangi dal- és táncestély. A zombori polgári kaszinó-egyleti dalárda 1888-ik évi február hó 14-én tartotta estélyeinek amaz egyikét, melyet látogatottság, magyaros jókedv és kitarás dolgában méltán a legtrikábban sikerültek közé számíthat. Maga a műsor változatos, érdekes; megnyitotta Thiele E. „Nehéz idők” c. férfikara és megkoronázta egy fura újdonság, Bergmann Ágost karnagy férfikaros, magánrészes, zongorakíséretes, „poszkiszlis”, haptakos és dörgedelmes kantateja. Közben egy fiatal művész produkálta magát Huber Károly egy régi magyar ábrándjával és meglehetősen sikert aratott. Zombornak nincs olyan sok hegedűvir-tuoza, hogy Komlós Armin ne legyen azon a gyöngő soron számot. Van kifejtett technikája, ami másodrangu dolog művésznél, de nála megmámultak a perfekt vonó-kezelést, fuvalomszerű pianissimóit és ábrándos, tiszta flaszcoléját. Játékában van izlés, fölfogás és lélek. Elő-adása közben is tapsoltak. Szeretnők többször hallani. Mintla azonban a férfias erő hiányoznék művészetében. Doppler „Benyowszky” vegyeskara megérdemelt tetszésben részesült. A „Gyóaszt” Suppétól Moldován V. Gyula énekelte terjedelmes és erős hanganyaggal, meglehetősen páthosszal. (A szöveget alább közöljük.) Kár hogy nincs iskolája, belőle határozottan jó énekes válnék. De hát az — iskola? No aztán a „Hermenda” handabanda — bündanda! „saját” instrumentumokkal, „saját” karmesterrel és „saját” műremekléssel! Dicséri az magamagát. Don Pedro szellemes monológját elprédikálta Rácz Soma, kinek szavalását az dicséri, hogy szinte felni kezdünk, hogy a mamák és leányok, valamint a papák és fiúk megszívlelik azokat a sajnós igazságokat. Hát a diéső népfölkelői hadseregről mit szóljunk? (A költemény szövegét alább közöljük.) Nincs többé olyan hadsereg! Se olyan induló! „Rákóczi”, „Marseillaise” le vagytok pipálva! Olyan tatár annak a tempója, hogy jaj a muszkáknak! Most már csakugyan nem féltünk a muszkáktól! A szellemes zene Bergmann tollából került ki és avval a kritikát is megmondtuk. Mind a kar, mind a magánrészesek kellemes, fülbemászó dallamok egész odáig, hogy a muszkákat a városház udvaráig zavarják, a hol a statárium ki lesz mondva a fejük fölött. Tanc kiválóan viradit.

Jelen voltak: Bittermann Nándorné, Bruck Árminné, Dahnay Pálné, Diószeghy Mihályné, Denk Emilné, Gráf Nikázné, Longauer Ferencné, Késmárky Békané, Matyasovszky Emilné, dr. Mohár Gyuláné, Mihályi Jánosné, Ertl Ferencné (Hódsághról), Paul Kálmánné, Petránd Sándorné, Schmausz Endréné, Sprothné, Schöffner Károlyné, Stvertcekszky Ferencné, Szaich Emilné (Szolnokról), Trischler Ferencné, Zsuffa Vincéné stb. továbbá Antunovits Mariska, Berényi Vilma, Bittermann Hermin, Dahnay Etelka, Gromilovits Mariska, Frey Franciska, Gaal Viktória és Etelka (Szent-Tamásról), Harlikovits Róza (Ó-Szivaeről), Hercenberger Matild és Vilma, Horváth Mariska (Halasról), Kalapsza Bella, Kaufmann Zelma, Késmárky Ilonka, Longauer Gizella, Mihályi Bella és Irma, Mikosevits (Zenta), Paresetich Ilonka, Pelikán Mariska, Popini Róza, Rigyesky nővérek, Schöffner Angéla, Schimpl Klementina, Szabácsy Anna és Mariska, Szigriszt nővérek, Tiefenthaler Mariska (Szivaeről), Weidinger Sarolta, Weszelovszky Ida, Wolf Ida és Zsuffa nővérek (Kuláról) stb. B. G.

Alkotmányellenes röpirat. Tomity Jásótól a „Zasztava” szerkesztőjétől egy röpirat jelent meg Ujvidéken ily címmel: „A nép barátja.” E röpiratot Paresetich Félix főispán rendelkezése a múlt vasárnap esti fél nyolc órakor a rendőrség mintegy 2000 példányban lefoglalta. Még ugyanaz este dr. Berseski fiatal ügyvéd az ultra szerbek egyik vezére, megjelent a főispánnal s tiltakozott a lefogalás ellen. A főispánnal azt a választ kapta, hogy a röpirat példányait Budapestre küldik, a honnét bizonytal nem fognak visszatérni. A szerb túlzók táborában nagy az elkésredés s a kormányt uton utfélén szidalmazták. E röpiratnak folytatása is lett volna, mert ez csak az első könyv volt. A röpirat tartalma lázító, a mennyiben a népet olyan politikára biztatja, a mely egyenesen alkotmányellenes. Első cikkének címe ez: „Kell-e a népeknek politika?” A cikk így felel rá: „Várni fogunk bízské fövel s ha van becsület és igazság, akkor az nem lehet ellenünk.” — E hó 8-án délelőtti 11 óra P. Popovits István polgármester magához rendelte az újvidéki nyomdatulajdonosokat s szigorúan meghagyta nekik, hogy addig semmiféle politikai röpiratot se nyomonassanak ki, míg nála 24 órával előbb be nem jelentették. A „Zasztava” ezt az eljárást törvénytelennek mondja s felhívja az újvidéki nyomdatulajdonosokat, hogy a törvénytelen eljárás ellen a miniszteriumnál adják be panaszukat. Tomity Jásó hírlapíró br. Oreyz belligyminiszterhez a következő stírgönyt küldte: „Az újvidéki rendőrség a legdurvább módon megsértette a sajtótörvényt, mert lefoglalta „Kell-e a népeknek politika?” című röpiratomat. Az író neve és a nyomda címe rajta vannak a röpiraton. Kérem a miniszter urat, adjon ki rendelkezlet, mert itt Ujvidéken nem tudnak semmit arról, hogy rendkívüli állapot van és hogy törvényes cenzura lenne bevezetve. Tomity Jásó hírlapíró.” Majd meglátjuk milyen eredményre lesz a táviratnak, mondja a Zasztava. A főispán erélyes eljárása Ujvidék hazafias polgárságánál igen kedvező benyomást tett. Hogy a sajtószabadság rovására elkövetett eme visszaélést mily komolyan fogják fel, azt élénken bizonyítja az, hogy Paresetich Félix főispán a gyorsorattal Budapestre utazott, mert személyesen óhajtott jelenteni a miniszternél az Ujvidéken történt alkotmányellenes üzemlekről. E—s.

Az állami néptanítók fizetésének díjmentessége. Kétely merülvén föl az iránt, vajjon az állami néptanítók fizetési esnek-e a szolgálati díj fizetésének kötelezettsége alá, a pénzügyminiszter egyetértőleg a közoktatásügyi miniszterrel, körendeleltileg jelenti ki: hogy a népoktatási nyilvános tanintézetek s nyilvános kisdé-óvó intézetek tanítóinak és nevelőinek fizetési után szolgálati díj nem jár, mert az illető tanítók és nevelők az 1885. XXXII. t. c. határozmányai értelmében az orsz. tanítói nyugdíjintézetbe való belépésre és a tanítói nyugdíjintézetbe való belépésre és a tanítói nyugdíjalap javára külön járulékot fizetni kötelesek és nyugdíjillet mények nem a kincstár, hanem az orsz. tanítói nyugdíjalapot terhelik.

Elvi határozat iparügyben. A földmives- ipar- és kereskedelmiügyi miniszterium legutóbb ki-mondta, hogy „általánosságban tartott panaszos feljelen-tés alapján az eljárás rendszerint meg sem indítható.”

B. ugyanis följelentést tett B. földmives ellen, hogy kút-fúrással, illetőleg kútesinálással iparszerűleg foglalkozik. A panaszolt általánosságban beismerte, hogy az enli-tett mesterséggel iparszerűleg foglalkozik, miért is az első- és másodfoku iparhatóság őt 15 frt pénzbüntetésre ítélte. A miniszterium azonban feloldotta ez ítéletet és utasította az első foku iparhatóságot, hogy derítse ki azokat az eseteket, a melyek szerint a panaszolt tény-leg kútfúrás eszközölt, illetőleg kutakat csinált. A pa-naszoltnak ugyanis amaz általános beismerése, hogy kútfúrással foglalkozik az elmarasztalásra elegendő in-dokul nem szolgálhat, miért is az első foku iparhatóság a tárgyalás kiegészítésére utasítandó.

Hymen. Dr. Cibur Károly, Bulkes község or-vosa, eljegyezte Paresetich Ernő kántor-tanító kedves és bájos Mariska leányát Plávnáról.

Helyreigazítás. Dömötör Páltól lapunk mult számában közölt „A dal” című költemény harmadik bekezdésének 15-ik sorával („Tanulj a néptől” stb.) uj bekezdés; továbbá a negyedik bekezdésének 17-ik so-rával („Milyen az érzés” stb.) szintén uj bekezdés ér-tendő. Az elkövetett sajtóhiba helyreigazítása, az esznei tartalom beosztásának könnyebb áttekinthetése s a belső egység felismerhetése végett vált szükségessé.

Aranymenyegző. Adán Tóth Hasznosi György, köztisztviselő álló polgár, a napokban ilte meg arany-menyegzőjét gyermekét, unokáit és számos tisztelői jelen-létében.

A zentai függetlenségi kör elhatározta, hogy március 15-én nagyobb szabású ünnepélyt rendez.

A zombori kereskedelmi és iparbank folyó évi február 26-án d. e. 9 órakor tartja 16-ik rendes közgyű-lését. Napirend: 1. Igazgatói jelentés az üzletről. 2. A felügyelő tanács jelentése. 3. A mérleg előterjesztése és jóváhagyása. 4. A felmentvény megadása és az osztalék megállapítása. 5. A felügyelő tanács, ugy az igazgató-ságnak kiegészítése. 6. Hitelesítő bizottság választása.

Községek figyelmébe. Mindazok, akik az ál-lamtól tenyészvikát óhajtanak beszerezni, forduljanak minél előbb Traub József kerületi állami állatorvoshoz, Zomborba.

Bankmellékhely. Zentán fölláitandó bank-mellékhely iránt mozgalom indult meg. A bankmellék-hely üzletkörébe eső teendők teljesítésére előrelátólag a város legrégebbi pénzintézete: a zentai takarékpénztár vállalkozik.

Ajánlkozás. Egy 8 gym. osztályt végzett, ma-gyar, német nyelvet jól, szerbül gyengébben beszélő, a jegyzői teendőkben teljesen jártas fiatal ember egy, le-hetőleg német vagy bunyevác ajku községben jegyzői irodában alkalmazást keres. Bővebb értesítés a kiadó-hivatalban kapható.

Figyelmeztetés. Mindazon urak, kik a kulai sörház megváltásához a sajtóban szólni szivesek, felkér-tenek nézeteiket egy német és ha lehet egy szerb lapban is közzététetni; mert a túlynyomó része az érdekelteknek németek és szerbek. És ha a falusi emberekhez és kép-viselőtestületekhez akarunk szólni — és pedig itt azok-hoz kell beszélni — akkor azt az ő saját anyanyelvükön kell tenni. Jausz János. (Ezen nézet helyes; de hát az illető szerkesztő urak maguk is elvégezhetik ezen fordítást. Mi csak örülnénk, ha „Többen” jegyű legutóbbi vezércikkünkét német és szerb nyelvre lefordítanák. Mert azt kívánni, hogy aki magyarul ír, szerbül is hasonlókép tudjon fogalmazni, nagyon merész reménység. A szerk.)

Körözött újságiró. Hadzsics Tódor, újvidéki szülöttésű s a 6. gyalogezred állományába tartozó köz-katoná, legutóbbi szabadságotlaltási helyéről, Ujvidékről, ismeretlen helyre eltávozván, szökevénynek nyilvánítat-tik. Személyleírása: születési helye Ujvidék, Bács-Bod-rogh megye, szül. éve 1862., gör. kath., nőtlen, újságiró, haja, szemöldöke és szeme fekete, orra és szája rendes, ajka és arca hosszas, különös ismertető jele fekete kör-szakál, beszéd németül, szerbül, magyarul és franciánl. Csász. kir. 4. hadtestparancsnokság.

Irodalom.

Az „Eredeti Magyar Daltár” II. évfolya-mának első füzeté énekhangra és zongorára megjelent Hoós János dévai tanítóképződei zenetanár gondos szer-kesztésében, változatos tartalommal és esinos kiállítással. A füzet a következő zeneszerzők tollából közöl dalokat: Szabados Géza, Taritzky Ferenc, Szöllösy Attila, dr. An-gyal Armand, dr. Farnos Dezső, Lantos György, Hoós János. — A melléklet két bölcsődalot és két iskolai gyer-mekdalot tartalmaz. A bölcsődalok szerzője Hoós János, az isk. gyermekdalok szerzője Kecskés Ernő. — E hé-zagpotló zenei folyóiratot, mely a magyar zene fejlesz-tése mellett ehl tüzte ki a bölcsődalok és iskolai gyer-mekdalok fejlesztését is, mely utóbbiakra eddigélég egy-általán semmi gond sem fordítottat, melegen ajánljuk olvasóink pártfogásába. Az I. évfolyam egész évi füzetei még mindég kaphatók a szerkesztőségünél 4 frtért, — összesen 85 eredeti, szebbnél szebb nép- és műdalat tar-talmaz neves zeneirők tollából. A II. évfolyam 86—97 sz. dalokat közli. Előfizetheti az „Eredeti Magyar Dal-tár” szerkesztőségénél Déván (Hunyadmegye) egész évre 4 frtért, félévre 2 frtért, negyedévre 1 frtért.

Előfizetési felhívás „Rómáig és vissza” című utirajzra. Mint utirajz író, nem ismeretlenül lépek a t. közönség elé. Keleten járva, megjelent „Konstantinápo-lyig és vissza” című munkám, mely eddig két kiadást ért. Nyugat felé, egész Párisig utazva, 1878-ban kiad-tam „Párisig és vissza” című könyvecskémet Edelényi Szabó Lajos „Párisi utmutató”-jával együtt; s most O Szentsége, a római pápa jubileuma alkalmával rendezett II-ik zarándokmenettel Európa déli részén valék Ná-poly-, illetve Pompejiig. Ezt a római utamat irtam most le vallásos érzellemmel. Oszintén szólva, nem tudom-nyos kiadvány, de biztos kalauz mindazoknak, kik e szép utat megtenni szándékoznak, édes visszaemlékez-tető az ottjártak részére s lehető vonzó és ismeretter-jesztő a többieknek. A kiadványt Ó szentsége igen si-került areképe díszíti. Folyó évi március hónapban díszes kiállításban jelenik meg, hogy a husvéti nagy nap-ok alatt Rómába zarándokoló III-ik menet tagjai már használhassák. Előfizetési ára füzeve 1 frt, diszkötésben 2 frt. Gyűjtők minden 5 példány után tiszteletpéldány-ban részesülnek. Utánvételes megrendelések csak isme-rősöktől fogadhatnak el. A nyomtatandó példányok mennyisége iránt való tájékozás végett kérem az elő-fizetések mielőbbi megtételét. Öt példánytól kezdve

postai bérmentéssel küldetnek. Alkalmilag megrendelhetők: a) „Konstantinápolyig és vissza“ II-ik kiadás. Ára 1 frt. b) „Párisig és vissza“ ára 60 kr. c) „Párisi utmutató“ ára 60 kr. E két utóbbi kiadvány jó szolgálót tesz mindazoknak, kik a közelgő párisi világkiállítás alkalmával oda utazni szándékoznak. Nagy-Kanizsa, január 21. 1888. Hazafias tisztelettel Bátorfi Lajos, a „Zalai Közlöny“ szerkesztője.

Felhívás előfizetésre. Csicsáky Imre „Eredeti költeményei és kisebb műfordításai“, spanyol, olasz, francia, angol, német költőkből és a szentírásból. A legjelesebbektől a legjelesebbeket veszi a megjelenendő költemény-kötetben a szíves olvasó. Az irodalom szentföldje lesz az, hol az eszményi szép pálmái alatt a legtisztább érzelmek forrásait fogja inni a fáradt vándor. A spanyol Lope de Vega, Ponce de Lion, Calderon, az olasz Milli, Manzoni, Petrarca, Dante, Silvio Pellico, Filicaja, Buonarrotti, Ariosto stb. a francia Reboul, Chateaubriand, Violan, V. Hugo, Delavigne, Daudet, Dumas, A. Chenier, Musset, Ratisbonne, Lamartine, Moreau, Soumet, Scribe, Laprade, az angol Th. Moore, Longfellow, Tennyson, Felicia Hemans, Wordsworth, a német Löwenstein, Lenau, Uhland, Schiller, Goethe, Brentano, Weber (Dreizehnlinden) Rückert, Heine, L. Hensel, Görres, Hahn-Hahn stb. muzsája a mi dícsértünkre nem szorul. A könyvek-könyvének, a Szentírásnak is több költői részletét közlöm, hogy csak egyet említsék. Jeremiás megragadó Síralmait, „Jirimjalu kinnoth“. Közbe-közbe a magam költeményeiből is elhelyeztem egy-kettőt, azokat, a melyekről az előzetes kritika elismerőleg nyilatkozott. Minő lesz a fogadtatás? Elvárlik. Ha szabad Dantém Paradisomára hivatkoznom, a melyet az összes sajtó dícséretesen említett fel és ha elegendő Maszlaghy és Rosty tekintélye, a kik a jelen kötet kiadására buzditólag serkentettek: akkor nyugodtan nézhetek a jövő elé. Vallásos költészetünk sármalmas állapotban szenved, ha csak egy sugárral járulok is hajdani fénye emeléséhez, örömem teljes lesz. A díszes kiállítású kötet, mintegy 15—20 iv terjedelemben, a lehetőleg legrövidebb idő alatt meg fog jelenni. Előfizetési ára 1 frt 30 kr. Növendékpapoknak 1 frt 10 kr. A kik az előfizetési összeget előre beküldik, a művet portómentesen kapják. Budapest (Gr. Csekonics-ház) 1888. febr. 2. Csicsáky Imre.

A zombori kaszinó-egyleti dalárda 1888-ik évi farsangi dalestélyének műsorából.

I. A gyónás.

Szövegét írta: Csicsáky Imre. Fordította: dr. Molnár István Lajos. Zenéjét szerzte: Suppé Ferenc.

„Jer idebb! Jer idebb! Az Ur megbocsát gyermekének,
Ki bánja bűneit.“ —
Egy szende kis leányka
Mely gyónni bűnét bánva,
És szól: „Szörnyű a véték,
Mely elkem terheli.“
Összeszedve bátorságát
Igy kezdli gyónását:

„Amikor még gyermek voltam,
Jó, tisztalelkű és ártatlan,
A legkedvesebb játszótársam
A szomszéd fia, Pista volt.
Hol lapdát játsztunk, hol meg rókát,
Hol zálogosdít, hol bujósckát,
Igy töltöttük a napot vígan,
Amíg csak nem alkonyodott.
Ha csak egy nap nem jött el
A kedves játszótársam,
Nem bírtam könnyeimmel,
Minden kedvem oda lett.
De hogyha újra láttam,
A szívem repezett.
Ez volt égi élvezet!
Nincs szó arra, mit szívem érezett.“

„Beszélj tovább! Ha csak ez minden vétked,
Nem lesz nehéz vezeledésed,
De ne titkolózz! Tovább!“

„Amint az ifju évek eltűntek,
A szívem szokatlan érzések lepték meg.
Ha olykor epedve néztünk egymás szemibe,
A vérem oly vadul forrt, pezsgett ereimbe!
Kezem hő szívére nyomta szerelmesen;
— Oh mi üdvöt éreztem! —
Ez volt égi élvezet!
Nincs szó arra, mit szívem érezett.“

„Tovább! Tovább! Ha csak ez minden vétked,
Nem lesz nehéz vezeledésed,
De ne titkolózz! Tovább!“

„Ah! biz' ottan történt egyéb is,
Ha areom ég is,
Már most csak elmondom: . . .
Amint egyszer ketteskén
Szép holdvilágos estén
Az erdő sűrűjében
Jártunk az éji esendben,
Megragadott vas-erős kezével,
Magához vont heves szenvedéllyel
És megölelt.“ . . .

„Beszélj tovább! Még mit mivelt?“

„Ez volt égi élvezet!
Az első csók meghozta üdvömet.“

„Nincs több vétked?
Hogy ha üdv vagyon a csókban,
Vezeledésil csókolj meg hát nyomban!“

II. A népfölkelők.

Tréfás kantate.

Írta: dr. Molnár István Lajos. Főfarkára, magán-részekkel és zongora-kísérettel szerzte: Bergmann Ágost.

Kar. Népfölkelők vagyunk mi mind,
Vitézi náció;

Egy ezredben egyszer terem
Ily korporáció.
Jöhét ma már török, tatár,
Akármiféle jó madár,
Többé veszély nincs a hazán,
Megmentjük mi azt igazán,
Ha addig élünk is! Az ám! az ám!

Korács legény. Békén kovács legény vagyok,
Fotelem az üllő,
Markomban izmos kalapács,
Elöttem borkötő.
Ha jó a vutkis don-kozák,
Hogy patkoljam meg a lovát:
Megtűzesitem a fogóm,
Nyakát kalodába fogom, —
S'lova helyett megpatkolom.

Kar. Népfölkelő volt Káin is;
Ugy-e dicséred őt?
Hogy elveré Abel, hamis
Gyapjukereskedőt!
Mózes átkelt a tengeren
Százaz lábball, veszélytelen.
Józsuanak megállt a nap,
Mig ellensége megszaladt,
Valahol Jerikó alatt.

Levélhordó. Én meg se több, se kevesebb:
Levélhordó vagyok,
Oldalamon a poszkiszli . . .
Azaz hogy táská lóg.
Ha jön a muszka, jaj neki,
Agyon szekirozom;
A sok hamis gyászhiert neki
Egymás után hozom.
Ha hazulról pakkot kap,
Megdézsmálom esellel;
Mégkoppaszom minden nap
Tiz utánvétellel;
Elsikkasztom a rubelét,
Eldobálom a levelét,
Ugy hogy rövid idő mulva
Megtíti a lapos guta.

Kar. Hőstetteinkről így beszél
A régi hagyomány,
S mi hűségeseen haladunk
Az ősök nyomdokán.
Nem kell velünk egyenruha:
Selyem trikó, bárány-suba . . .
Nem is veszünk fegyvereket:
Hoz az ellenség eleget,
Azzal kap tőlünk ütletet,
Eleget, eleget, eleget.

Végrehajtó. Én végrehajtó ur vagyok;
Bocsánat, cimemért!
Hazafiságból lettem az,
Habár korom nem ért.
De nem soká' megértetek,
Ha itt lesz az orosz sereg.
Akkor kérek tiz gyors bírót,
Tiz dobost s jegyzőkönyvirót
Meg tiz handlét, s — ugy segítsen! —
Mind kilicítálom innen.

Vesér. Igy hát hazánk könnyen tekint
A támadás elé,
Mert hős népfölkelőiben
Oltalmát meglelé.
De mi, vitez népfölkelők,
A döntő mérkőzés előtt
Egy reformért apellálunk,
S ha nem lesz meg, retirálunk;
Nem kell nekünk semmi más,
Csak egy szerény újítás.

Alvezér. Nálunk nincsen szekerészet,
Mely helybe hozza a készet,
Meg egy kicsit — mi tagadás benne? —
Hajjunk, bajszunk mintha keselyedne?!
És aztán — kérünk engedelmet! —
Nagyon is megszoktuk a kényelmet.

Kar. Azért tehát hogy mi mind egy szálíg
Csatasíkon küzdhessünk halálíg,
Táborban ne kelljen mosni, varni,
Fakanállal paprikást kavarni:
Legyen minden zászlójában számos
Szép leány önkéntes markotányos!
Ha ezeket a muszkák meglátják,
Bizonyosan szájuk is eltájták!
Mi azalatt elveszítük a kardjuk,
S mindnyáját a városházra hajtjuk.

Bács-Bodrogh vármegye szabályrendelete

a községek belterületén és azok közvetlen közelében a lövöldözések korlátozásáról.

1. §. A község belterületén vagy annak közvetlen közelében a lövöldözés tiltatik; ezen tilalom megszegése kihágásnak nyilvánítottatik s az 1879. évi XL t. c. 115. §-a szerint büntetettetik.

2. §. Kivételt képez: valamely szerencsétlenség jelzése, elhárítása vagy megakadályoztatása céljából szükségessé vált lövöldözés; valamely községben szokásos világi vagy egyházi ünnepélyességek alkalmávali dísz- vagy üdvölvések csakis a járási főszolgabírótól, illetve Zenta város polgármesterétől előzetesen kinyert engedély és feltételek mellett engedtetnek meg; ilyen szokásos ünnepi dísz- vagy üdvölvésekre az engedélyt a járási főszolgabíró, illetve polgármester egyszer mindenkorra is megadhatja, mindazonáltal ha szükségét látja, visszaélések megakadályozása céljából az engedélyt felfüggeszt-

heti, illetve az ünnepi dísz- vagy üdvölvéseket eltilthatja, mely esetben a tilalom áthágása jelen szabályrendelet 1. §-a szerinti bíráltatik el; az egyéb köz- vagy családi ünnepélyek alkalmával üdv- vagy díszlövészek csakis a járási főszolgabíró, illetve Zenta város polgármestere által esetről-esetre megadandó engedély mellett történhetnek.

3. §. Korcsmákban és multságokban löfegyverek hordása tilos; de nem képez kihágást, ha valamely vadászó-társaság, vagy annak valamelyik tagja, avagy valamely utazó védelmi célból magával hordott fegyverét magával viszi; valamint nem követ el kihágást, ki a löfegyvert hivatásánál fogva hordja magával (pl. erdőkerülők, csendőrök, pénzügyőrök).

4. §. Az 1879. évi XL t. c. 115. §-a alapján kiszabott pénzbüntetésekből befolyt összegek az 1887. évi VIII. t. c. 2-ik §-ában jelzett célokra lesznek fordítandók.

5. §. Jelen szabályrendelettel megállapított kihágások elbírálásánál elsőfokban kis- és nagyközségek területén az illető járás főszolgabírája, Zenta város rendőrkapitánya vagy a városi tanács által e részben megbízott városi tisztviselő; másodfokban a vármegye alispánja; harmadfokban pedig a m. kir. belügyminiszter bíraskodik.

6. §. Jelen szabályrendelet felsőbb jóváhagyás után azonnal hatályba lép.

Kelt Zomborban, Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottságának 1887. évi október hó 6-án tartott rendes évnegyedes közgyűléséből.

Jegyzette:

Karácson Gyula s. k.
főjegyző.

78,438. szám.

M. kir. belügyminiszter.

II.

Az 1887. évi szeptember hó 25-én 65,252. sz. a. kibocsátott itteni rendelethez képest módosított ezen szabályrendeletet az 1879. évi XL t. c. 5. §-a alapján ezennel megerősítem.

Budapesten, 1887. évi december hó 7-én.

A miniszter helyett:

Beniczky s. k.
államtitkár.

MARJUCA, AZ OLÁH LEÁNY.

Marjuca alig volt még 4 éves, a midőn a kéréltetlen halál megfosztá őt édes szüleitől; szegény, földhöz ragadt szülők gyermeke vala és most, hogy ezeket is örökre elvesztette, nem volt senkije a ki rajta, e sajálatra méltó ártatlan páran, megkönyörült volna. Didergő téli nap vala, a midőn a már apátlan kis leány anyját is sirba vitték; üvöltözött az éjszakai szél és a csak rongyokba burkolt, éhségtől, szomjuságtól is már félig anyallá vált leányka összekuporodva tilt boldogult szülőinek düledező viskója előtt. Egykedvűen mentek el mellette a járó-kelő emberek, ki is törődött volna vele? A Mindenható segélye azonban mindig legközelebb akkor, a midőn a veszély már legnagyobb fokát érte el. Egy testestől-lelkéstől derék, más községbeli magyar embert is arra vezette utja, meglátja a gubbaszkodó, félig megdermedt árvácskát, megáll előtte és sajnálkozva kérdezősködik sorsa felől. A kis leány gyenge, alig hallható és zokogástól elfojtott szavaiból meggyőződött ezen ártatlan lény szánalomra méltó helyzetéről és örömtől könnytelt szemekkel hálát rebegett a fenséges Istennek, hogy megmenthet egy mindenkitől elhagyott gyermeket. A derék ember házához vitte a már most szülőket, jölteveket nyert leánykát. A kis Marjuca szépen fejlődött jölteveje házában. Magyar szellemben nevelődött, magyarul beszélt, magyar ruhában járt és magyar iskolát látogatott. Mindig, serdülő korában is hűségesen és hálásan viselte magát nevelő szülők iránt; más óhaja nem volt, mint nekik örömet szerezni; kívánságait leolvasta a szájukról és legnagyobb készséggel és örömmel teljesíté is ezeket. Marjuca a szerénység maga volt, jól találta magát körükben és nem is kívánczolt más társaságban szórakozást keresni. Sokszor láttam őt jölteveit házában, mily örömmel néztem ezen oláh származásu, most egészen megnagyarosodott leányt. Ha bájoslag hangján egy-egy magyar népdalt hangoztatott, elragadtatva, átszellemülve érezte magát minden hallgatója.

De a jókedvű, mindig mosolygó kedves hajadon minden látszólagos külső ok nélkül egész lényében változni kezdett, fekete szeméi, a melyek a szemlélet felüldítik és örömsugarakat lövelve, csillagként ragyogtak, most vad fényben usztak. A vidor, beszédes, nyájas leány komor, egyhangú, mogorra lett, fejét lesütötte, a reá bízott munkát kedvtelenül, vagy éppenséggel nem végezte. Jölteveje gyermekeit, a kiket mostanig imádásig szeretett és a kikért a halálba is ment volna, irgalmatlanul eltaszította magától. Igy ment ez egy ideig, senki e változásnak okát nem is sejtette.

Marjuca! Marjuca! szólítja szelid, nyájas hangon nevelő apja, nem érkezik válasz, Marjuca! hangzik stentor hangon kihívása, mit csinálsz? semmi nesz; Marjuca! kiált harsán hangon, nem talál viszhangra.

Julius hó közepe vala, egész nap egetőleg sütött a nap; a levegő, a melyet a leggyengébb szelletske sem lebbentett meg, tikkasztó volt; estefelé sötét, vést jöslő felhők kezdék borítani az eget, a közeledő zivart jelzik a távol láthatáron cikázó villámok, mindig közelebb hangzott a mennydörgés robogása, mindig süröbbre tornyosultak a felhők, most mintha az ég összes

asatónai megnyiták volna, úgy zuhant a víz a földre, e percben úgy tetszett, hogy az ég kétfelé hasadt belséjéből tűzet okádna a földre, hogy azt elpusztítsa, szemet káprázó villám világítja meg az egész látkört, mire szörnű eget-földet rázó dörgés hallatszott. „Isten önkkel” viszhangzik Marjuca ajkairól és a homály villám és dörgés védelme alatt örökre elhagyta jötevőjét, még egy végső pillantást vetve volt hajlékára.

Az erdei őz escesemő korától fogva emberek közt neveltetvén föl, szelid állattá válik, gazdájához hű és ragaszkodó, lépten-nyomon mindenüvé elkíséri, de ha korosodni kezd, mindinkább elvadul, szalad, ugrik nyugtalanul, nekimegy a hozzá közeledő embereknek és végtére hült helyét leli hű gondozója, árkon-bokron át iramodik a szökevény, követvén a vele született és fokozatosan megérlelődött azon ösztönét, a vadonban fajrokonai közt tengetni életét.

Ilyen őzike volt Marjuca is, — a civilizációnak simító hatása dacára — jötevőjét elhagyni s türes kézzel, mit sem törődve jötevőjével, fajrokonaihoz, szülőhelyére visszatérni, a hol nemsokára egy román pór ifju ölel karjai közt találta legfőbb boldogságát.

Ungár Ede.

Egy szép lány emlékkönyvébe.

Nemcsak odafönn az égen,
Itt is vannak csillagok, —
És mi azt keressük épen,
A mely idelemn ragyog.

„Idelemn!” — de nem a földön,
Mennybe képzeli magát,
Valahány csak itt a földön
Megtalálta csillagát!

Pataj Sándor.

Szomorúan szól a magyar nőta.

Bánatosan egyre csak azt kérdelem:
Mért vagy oly bús, szegény magyar népem?
Mi az oka, hogy olyan rég óta
„Szomorúan szól a magyar nőta.”

Jártam-keltem számtalan vidéken
És az okát mindenkitől kértem;
Hej! de kiki csak azt válaszolta:
„Hiszen másképp hej! hogyan is szólna.”

Kértem végre a vándor madártól,
Meggérdeztem a kicsiny virágtól;
De hiába... hasztalanul kértem:
„Nem tudom, mi van ezen a népen.”

Vérzik szívem, ha gondolok rája,
Hogy e népnek nincs is vig órája;
Bánat fog el... s olyan búsan nézem:
„Sírva vigad a magyar már régén!”

A közönség köréből.

T. szerkesztő ur!

„Szőlj igazat, betörök a fejed” — mondja a példabeszéd s valóban az ember egy axiomának igazságát sem tapasztalja az életben annyiszor, mint éppen ezét. A paloták urától egész a kunyhók szegény lakó-jáig mind zokon veszi, ha megmondják neki az igazságot. Ha a földesur önkénykedik, ha a fiatal uracs közbotrányt okoz, ha a hivatalnok kötelességét nem teljesíti s egy valaki akár szemébe, akár lapok útján jóakarattal vagy felháborodva figyelmezteti, hogy ez vagy amaz nincs rendén: akkor azután mindegyik törni, zúzni szándékozik, vagy meg is teszi; az illető „vakmerőt” elmondja hazugnak, rá galmazónak és Isten tudja még minek nem. S miért? Mert az igazságot ki merészelte mondani. Tapasztaltuk ezt már régen, tapasztaljuk most is s tapasztalni fogjuk — fájdalom — Isten tudja még meddig.

Igy akarta az én fejemet is betörni Szőcei uram, mert oly merész voltam egy hanyagságra jóakarattal figyelmeztetni.

Megmondtam neki, hogy mily rosszul kezelik a járdákat O-Morovicán s ő „a közönségnek tartozó tiszteletből indítatva”, közleményemet „hazug és rosszakaratu rágalomnak” deklarálja. Hát hiszen mi sines könynyebb, mintha az ember a szemébe vágott igazságra azt feleli, hogy hazugság.

Kötelességem tehát közleményemet bebizonyítani. De hogyan? A „corpus delicti” a tél második kiadása — közleményem megjelenése után — nagy szerényen befűdte, a hó, ez a fehér intrikus, eltakarta az emberek hanyagságát. Nincs tehát tehetőségemben, hogy bíró urat felkérhetném egy kis sétára azokon a síkos utakon. A sok esés okozta kék foltokat pedig nem vihetem a közönség elé. De majd elolvad újra a hó s akkor majd szemébe vágom — de nem lapok útján — bíró uramnak, hogy közleményem nem rágalom, ha csak akkor meg nem fogadja szerény tanácsomat, hogy kövesse elődöknek rendeletét a gyalogutak járhatóvá tételére.

Arra nézve pedig, hogy nincs ugyan hivatta, de a közönség iránti tiszteletből nyilatkozott, azt válaszolom, hogy igaza van: nem volt most hivatta arra, hogy nyilatkozzék, hanem ha már annyira tiszteli a közönséget, azt csak úgy mutatta volna ki és ez lett volna hivatala, ha közleményem elolvasása után intézkedett volna a mulasztást helyrehozni.

S végre a mi politikai inszINUációm illeti, én csak kérdeztem, hogy talán a még mindig folyó politika miatt feledkeztek meg az utakról? Hogy pedig a politika — értve a legutóbbi képviselőválasztási politikát — még mindig folyik, arra nézve emlékeztetbe hozom a f. évi január 27-iki estét.

O-Morovica, 1888. február 10-én.

Gamma.

Naptár.

Február.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
17 Pént.	Sabbas p.	Donát	5 Agatha
18 Szom.	Koloman	Koloman	6 Vukol
19 Vas.	A 3 Zsuzsán.	A 3 Invocav	7 C 5 Partén
20 Hétfő	Eleuther p.	Sabin vért.	8 Tivadar
21 Kedd	Orsola	Etelka	9 Nicetas

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS
Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Az „Arany oroszlán“-hoz címzett (Pokol) **vendéglő** egész épülete 1888. május 1-től bérbe adandó.

Bővebb értesítést ad
Henneberg Sándor
ügyvéd Zomborban.

Pályázat.

A „Zombori Első Betegsegélyző és Temetkezési Egylet” **folyó 1888. évi március hó 4-ik napján** délelőtt 10 órakor saját helyiségében **rendkívüli közgyűlést** tart, melynek egyetlen tárgya az egyleti orvos választása leendő.

Felkéretnek emnélfogva városunk mindazon t. orvostudorai, kik eme humánus egylet iránt érdeklődnek, miszerint kérvényeiket az egylet alulírt elnökénél a fenti határnapig beadni sziveskedjenek.

Az összes orvosi tudományok tudorai előnyben részesülnek.

Tiszteletdíjjal az egylet a heti járulékok után befolyt minden o. é. forintnak 20%-át tűzte ki.

Kelt a zombori első Betegsegélyző és Temetkezési Egyletnek 1888. évi február hó 4-ik napján tartott közgyűlésén.

Kuzmics Lajos s. k., Stebler Lajos s. k.,
jegyző. elnök.

Szálloda-bérbeadás.

Zombor szab. kir. városában a

„Vadászkürt“-hoz

címzett szálloda, nagy kávéházi helyiséggel, 2 ebédlő, egy tánc terem s ezzel kapcsolatos külön étkező-teremmel, 23 vendégszoba, a vendéglős részére 5 szoba és előszobából álló lakással, a szükséges konyha-, pince- és eselédhelyiségekkel, kertté átalakított nagy udvarral, egy külön udvarral ellátott kis korezmával **f. évi május 1-től** 3, esetleg több évre bérbeadandó. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos.

Szemző Gyula,
Zomborban.

Eladó cséplőgép.

Egy alig 5 év óta használatban s teljesen jó karban levő

6 ló-erejű cséplőgép

(Hornspisch-féle gyártmány)

összes szerelvényeivel együtt 1800 forinton szabadkézből eladó.

Bővebb felvilágosítással a tulajdonos szolgál

Senz Mátyás
Bács községében.

MEGHIVÁS

a bács-almási takarékpénztár részvénytársaság

1888. évi március hó 6-án d. e. 9 órakor

Bács-Almásban Friedl Antal vendéglős termében tartandó

XV. rendes közgyűlésre.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság évi jelentései.
2. Az 1887. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség felosztása és a felmentvény megadása.
3. Az 1888. évi költségeloirányzat.
4. A felügyelőbizottság új választása, valamint az alapszabályok értelmében kilépő 7 választmányi tag helyeinek választás útján leendő betöltése.
5. A részvényesek netáni indítványai.
6. Két tagnak választása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.

Azon t. részvényesek, kik e közgyűlésen részt venni szándékoznak, sziveskedjenek részvényeiket, illetve meghatalmazásaikat részvényeivel együtt az intézeti pénztárnál legkésőbbben március 4-iki déli 12 óráig letenni. Megjegyzetük végül, miszerint az igazgatóság és felügyelőbizottság évi jelentései a hivatalos helyiségben betekinthetők.

Bács-Almás, 1888. február 10.

Az igazgatóság.

A bács-almási takarékpénztár részvénytársaság 1887. évi

MÉRLEGE.

V A G Y O N		T E H E R			
	frt	kr	frt	kr	
Pénzkészlet	4671	27	Részvénytőke	60000	—
Váltó tárcá	92700	—	Betétek	43542	16
Kölcsönkötvények	12808	55	Tartalékalap	7499	13
Jelzálogos kölcsönök	46580	92	Fel nem vett osztalék	152	—
Értékparirok	2500	—	Viszleszámitolás	46465	—
Ingatlanság	400	—	Tiszta jövedelem	5679	67
Folyó számla	3297	22			
Szerelvények	380	—			
	163337	96		163337	96

Rosenberg Adolf m. k.
igazgató elnök.

Bács-Almás, 1888. január 10.

Reichstein János m. k.
pénztárnok.

Hirschberg Bálint m. k.
könyvelő.

Jelen mérlegszámla megvizsgáltatván, az intézeti könyvekkel mindenben megegyezőnek és helyesnek találtatott.

Bács-Almás, 1888. január 20.

A felügyelő bizottság:

Beck Károly s. k.

Parzen Antal s. k.

Weichand György s. k.